

Кульбака Ольга

*магістрантка Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – доцентка В. Дмитренко)
(м. Полтава)*

АНАЛІЗ ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ ФЕСТИВАЛІВ СЕЛИЩА ОПІШНЯ

Для будь-якого фестивалю важливою є робота з аудиторією. Глядачі – основні учасники фестивалю. Більше того, однією з функцій фестивалю є саме комунікативна функція. Увесь комплекс ролей, форм та ступенів залучення людини до фестивальної діяльності створює неповторну атмосферу кожного фестивалю. Варто врахувати, що для України характерним явищем є синтез в єдиному спільному просторі фестивалю різнопланової аудиторії.

Загальний розподіл фестивалів враховує наступні критерії: тривалість проведення, статус у культурному житті суспільства, місце проведення фестивалю, кількість глядачів, концепція, зміст.

Цільова аудиторія (ЦА) – це базове поняття, яке використовують в маркетингу для позначення певної кількості людей, які об'єднані спільними інтересами, потребами або темами. Ядром фестивальної аудиторії є молоді люди, віком від 25 до 35 років. Практично всі заходи орієнтовані саме на них. Проте, організатори фестивалів зацікавлені у залученні якомога більшої кількості відвідувачів, тому на своїх локаціях розміщують і розваги для дітей, і павільйони з продуктами харчування, проводять різні конкурси та вікторини.

Ідея та програма фестивалю багато в чому залежить від типу цільової аудиторії, яка є головною ланкою, що оцінюється при організації заходу. Саме для них розробляють стенди, брошури й флаєри з інформацією про учасників фестивалю, основні заходи, локації. Дедалі частіше організатори фестивалю влаштовують розіграші, нагородження, безкоштовну роздачу брендваної продукції, тематично пов'язаної з конкретним фестивалем. Цільова аудиторія фестивалів класифікується наступним чином (табл. 1 [1, с. 259]).

Таблиця 1

Класифікація цільової аудиторії фестивалів

№ з/п	Специфікація цільової аудиторії	Цільова аудиторія
1.	За видом	<ul style="list-style-type: none">• пряма;• опосередкована;• широка;• вузька
2.	За віком	<ul style="list-style-type: none">• діти;• молодь;

		<ul style="list-style-type: none"> • дорослі; • люди похилого віку
3.	За географією	<ul style="list-style-type: none"> • місцева; • регіональна; • національна; • міжнародна

Розглянемо пряму та опосередковану цільову аудиторію фестивалю «Слива-фест» у 2021 році (табл. 2 та 3). Для обрахунку кількісних показників залученої цільової аудиторії ми використовували аналітичні дані інтернет-ресурсів організаторів фестивалю [2; 3] та інформація з офіційного сайту Українського культурного фонду [4]. Відвідувачам заходу роздавали на вході різнокольорові браслети, що дозволило сформувати статистику в розрізі вікових груп глядачів. Також можна зробити порівняльний аналіз планових показників відвідуваності події з фактичними.

Таблиця 2

Показники прямої цільової аудиторії фестивалю «Слива-фест» у 2021 р.

Планові показники		Фактичні показники	
<i>якісна характеристика</i>	<i>кількісна характеристика</i>	<i>якісна характеристика</i>	<i>кількісна характеристика</i>
Дитяча аудиторія (діти віком від 6 до 16 років)	від 800 до 1000 осіб	Дитяча аудиторія (діти віком від 6 до 16 років)	від 1800 до 2000 осіб
Молодіжна аудиторія (16–25 років)	від 1500 до 2000 осіб	Молодіжна аудиторія (16–25 років)	від 2300 до 2600 осіб
Молоді родини (25–45 років)	від 1500 до 2000 осіб	Молоді родини (25–45 років)	від 2500 до 2800 осіб
Зріла аудиторія (люди віком від 45 років)	від 1200 до 1500 осіб	Зріла аудиторія (люди віком від 45 років)	від 2800 до 3000 осіб

Проаналізувавши дані, наведені в таблиці, зробимо висновок, що фестиваль відвідали всі вікові категорії населення, проте, найбільшу частку склала зріла аудиторія та молоді родини. Також спостерігається значне перевищення показників відвідуваності заходу дітьми та зрілою аудиторією, що свідчить про високий рівень організації фестивалю, ефективне використання інструментів просування, змістовну програму та вдалий вибір локації і дати проведення.

**Показники опосередкованої цільової аудиторії
фестивалю «Слива-фест» у 2021 році**

Планові показники		Фактичні показники	
<i>якісна характеристика</i>	<i>кількісна характеристика</i>	<i>якісна характеристика</i>	<i>кількісна характеристика</i>
Місцеві жителі територіальної громади	8370 осіб	Місцеві жителі територіальної громади	8370 осіб
Представники малого підприємництва області, креативні підприємці	40 осіб	Представники малого підприємництва області, креативні підприємці	70 осіб
Туристи, що проживають в садибах зеленого туризму та відвідувачі музеїв Опішні	500 осіб	Туристи, що проживають в садибах зеленого туризму та відвідувачі музеїв Опішні	650 осіб
Користувачі інтернету, які цікавляться культурою, кулінарією, народними традиціями та ремеслами	50 000 осіб	Користувачі інтернету, які цікавляться культурою, кулінарією, народними традиціями та ремеслами	60 000 осіб

Організатори фестивалю отримали зворотний зв'язок від аудиторії через коментарі на їхніх інтернет-ресурсах щодо високого рівня якості проведення події, цікавої подачі та отриманих позитивних вражень, що свідчить про задоволення їх культурних потреб. З наведених таблиць зробимо висновок, що подія охопила велику аудиторію і сприяла створенню позитивного іміджу Опішні у розрізі фестивального руху.

Національний фестиваль гончарства є візитівкою Опішні і щороку збирає аудиторію різного віку. У 2018 році захід проводився вдесьте і, у зв'язку з ювілеєм, організатори прийняли рішення запросити Ірину Федішин – популярну українську співачку. Завдяки святковому концерту за участі зірки Фестиваль відвідала велика кількість людей. У 2019 році така практика продовжилася: гостею Фестивалю стала народна артистка України Катерина Бужинська. Але через несприятливі погодні умови та проведення цього дня ще кількох фестивалів в області кількість відвідувачів порівняно з 2018 роком, значно скоротилася [5; 6].

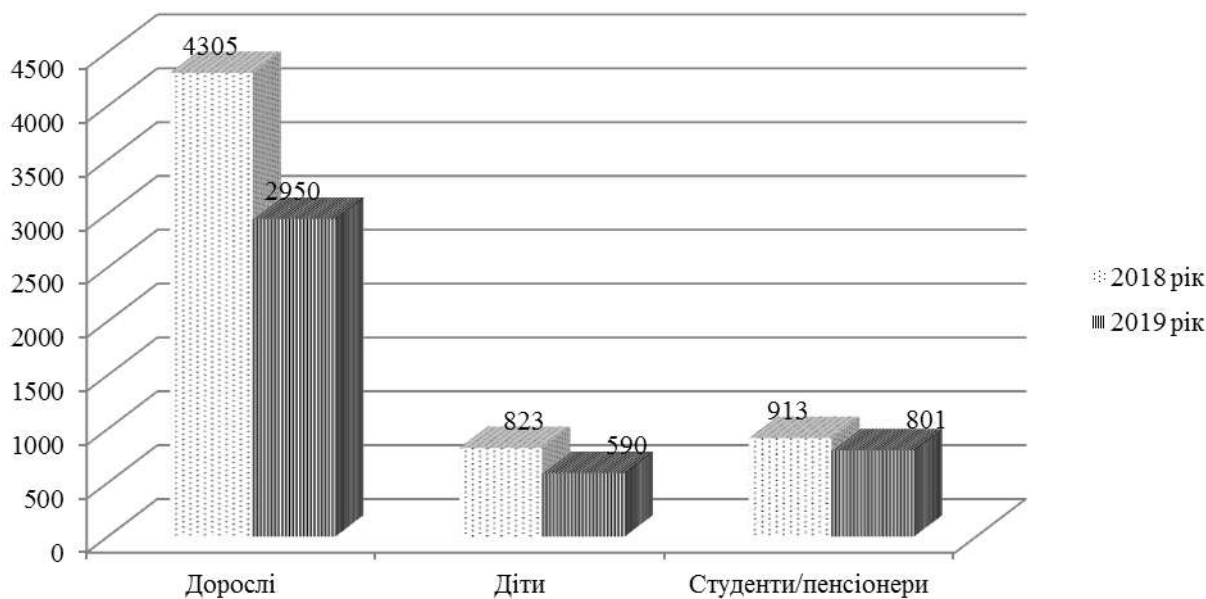

Рис. 1. Динаміка кількості відвідувачів Національного фестивалю гончарства у 2018–2019 роках в розрізі вікових груп населення

Організатори Фестивалю для аналізу цільової аудиторії розподілили її на 3 основних категорії: дорослі – люди віком від 22 до 60 років, діти – від 6 до 17 років, студенти/пенсіонери – від 18 до 21 років та старше 60 років. Із статистичних даних, наведених на рисунку 1, зробимо висновок, що найбільшим попитом фестиваль користується серед дорослих. Поміж дітей, студентів та пенсіонерів спостерігається значно менша відвідуваність заходу.

Традиційно Національний фестиваль гончарства складається з багатьох мистецьких акцій. Упродовж 2018–2019 років найпопулярнішими з них були ковальський фестиваль «ВакулаФест-XXI», фестиваль-конкурс гончарського бодіпейтингу «BodyCeramicFestUkraine», мистецький ярмарок «Гончарний Всесвіт в Україні», «Українська кухня», фольклорний фестиваль «Гончарне перевесло», акції для ЗМІ, «Смаколики в Опішному». Щороку до проведення цих заходів долучалася велика кількість людей [7; 8].

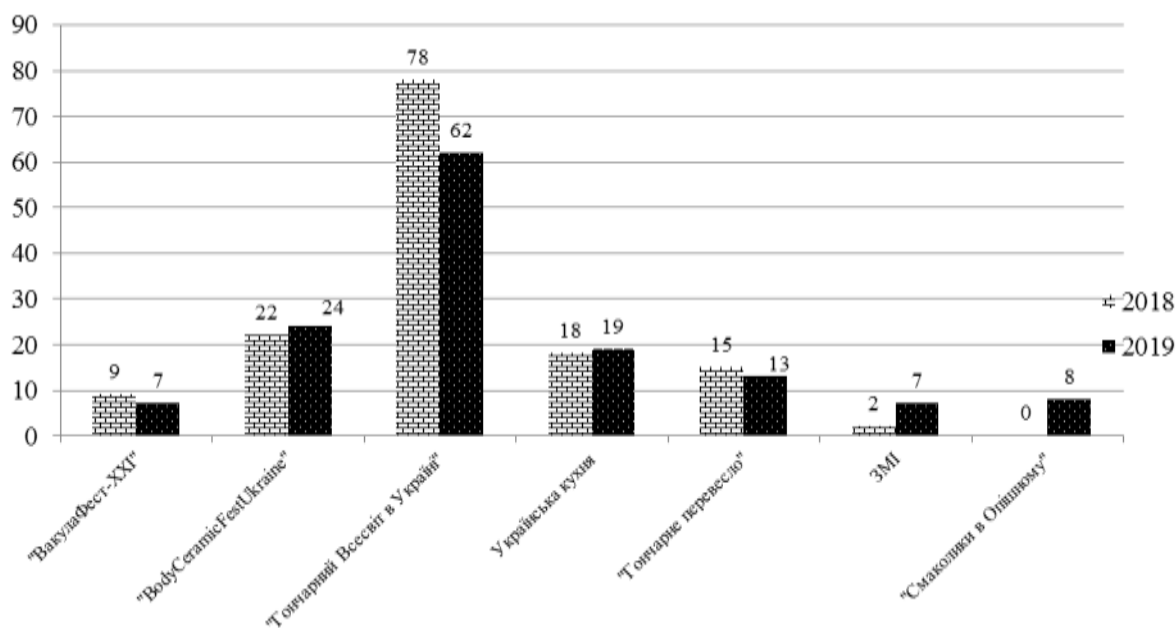

Рис. 2. Динаміка кількості учасників найпопулярніших мистецьких акцій Національного фестивалю гончарства у 2018–2019 рр.

За роки існування Міжнародного молодіжного гончарського фестивалю його учасниками були діти з різних країн світу. Впродовж останніх 5 років проведення фестивалю (2015–2019 рр.) Грузія та Молдова брали участь майже щороку, не зважаючи на військові дії на сході України. Молдову представляли Державна академія мистецтв (м. Кишиневу) та Університет імені Іон Среанга республіки Молдова; Грузію – Тбільська державна академія мистецтв; Болгарію – Середнє загальноосвітнє училище імені Георгія Брегова (м. Пазарджик); Румунію – Художній ліцей (м. Ботошані); Білорусь – Білоруська державна академія мистецтв (м. Мінськ) [9-13].

Таблиця 4

**Динаміка кількості учасників
Міжнародних молодіжних гончарських фестивалів у 2015–2019 рр.**

Роки	2015	2016	2017	2018	2019
Країни-учасниці	Україна, Туркменістан, Республіка Гана	Україна, Республіка Білорусь, Молдова, Грузія, Республіка Гана	Україна, Грузія, Болгарія, Молдова, Румунія	Україна, Грузія, Молдова, Королівство Марокко	Україна, Молдова
Кількість учасників	39	53	51	44	44
в т.ч. іноземців	2	15	14	8	7
Кількість гостей (за власні кошти)	57	49	59	45	37

Гастрономічні фестивалі завжди приваблюють широку аудиторію до відвідування. Фестивалі борщу проводяться в багатьох регіонах України, в тому числі і в Опішні. Незважаючи на маленьку територію етно-садиби «Лялина світлиця», щороку гостями фестивалю «Борщик у глиняному горщику» є біля тисячі осіб. Кількість різновидів борщу також постійно зростає. За рахунок того, що окрім приготування першої страви ще й печуть весільні короваї, проводять майстер-класи з гончарства та випікання хліба на заквасці, функціонує ярмарок виробів майстрів художніх народних промислів, фестиваль приваблює широку цільову аудиторію. На 2023 рік організаторка проанонсувала 100 борщів для ЗСУ та волонтерів [14].

Таблиця 5

Статистичні дані прямої цільової аудиторії гастрономічного фестивалю-квесту «Борщик у глиняному горщику» у 2017–2021 рр.

Рік	2017	2018	2019	2020	2021
Регіон учасниць	Полтавська, Черкаська, Житомирська, Дніпровська, Одеська	Львівська, Житомирська, Дніпропетровська, Полтавська	Полтавська, Сумська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Черкаська, Чернігівська, Дніпропетровська, Луганська, Житомирська	Полтавська, Закарпатська, Київська	Закарпатська, Київська, Черкаська, Полтавська
Кількість учасниць	11	38	24	18	20

Таким чином, розвиток туристичного потенціалу – один із важливих напрямів роботи Опішнянської об'єднаної територіальної громади. І проведення фестивалів – важливий крок на цьому шляху. Зараз у невеликому селищі Опішня щороку проводять не менше 5 різних культурно-мистецьких заходів такого характеру, розрахованих на всі соціальні й вікові групи населення.

Список використаних джерел :

- Сурина Л. Б., Лычагин Ф. И. Роль дизайнера в организации фестиваля электронной музыки как качественного многофункционального массового мероприятия. Наука ЮУрГУ: материалы 66-й научной конференции. Секции социально-гуманитарных наук. 2014. С. 256–260.
- СливаФЕСТ-2021 : як опішнянці сливу величали. URL : <https://www.mandria.ua/ukraine/fun/101525> (дата звернення 05.10.2022).
- Маршрут на вихідні : СливаФЕСТ або унікальне гастросвято в полтавській Опішні. URL : <https://ukrainky.com.ua/marshrut-na-vyhidni-slyvafest-abo-unikalne-gastrosvyato-v-poltavskij-opishni/> (дата звернення 05.10.2022).

4. Реєстр програми «Культура. Туризм. Регіони». URL : https://ucf.in.ua/m_programs/5f8048d50aa0bb6e4665c9b3/register?type=realized_project (дата звернення 31.10.2022).
5. Фіскальні звітні чеки Національного музею-заповідника українського гончарства за червень-липень 2018 року.
6. Фіскальні звітні чеки Національного музею-заповідника українського гончарства за червень 2019 року.
7. Національний фестиваль гончарства – 2018. Детально про все. URL : <http://prostir.museum/ua/post/40917> (дата звернення 06.10.2022).
8. Національний фестиваль гончарства в Опішні – програма заходів. URL : <https://kolo.news/category/afisha/14879> (дата звернення 31.10.2022).
9. Міжнародний форум юних керамологів. Програма. Опішне : видання Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату «Колегіум мистецтв у Опішному» імені Василя Кричевського, 2019. 40 с. : іл.
10. Міжнародний форум юних керамологів. Програма. Опішне : видання Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату «Колегіум мистецтв у Опішному» імені Василя Кричевського, 2018. 40 с. : іл.
11. XI Міжнародний молодіжний фестиваль «Опішне – 2017». Програма. Опішне : видання Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату «Колегіум мистецтв у Опішному» імені Василя Кричевського, 2017. 40 с. : іл.
12. X Міжнародний молодіжний фестиваль «Гончарство без кордонів». Програма. Опішне : видання Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату «Колегіум мистецтв у Опішному» імені Василя Кричевського, 2016. 40 с. : іл.
13. IX Міжнародний молодіжний фестиваль «Європейський простір українського гончарства». Програма. Опішне : видання Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату «Колегіум мистецтв у Опішному» імені Василя Кричевського, 2015. 40 с. : іл.
14. У Опішні не проводитимуть цього року етногастрофест «Борщик у глиняному горщику». Переносять на 2023 рік. URL : <https://kolo.news/category/biznes/32502> (дата звернення 31.10.2022).

Лоза Микола

*магістрант Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – доцентка А. Литвиненко)
(м. Полтава)*

ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В СУЧАСНІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНІЙ ГАЛУЗІ

Інноваційна політика – головний складник інноваційної діяльності будь-якої сучасної організації у сфері культури. Завдяки вдалій інноваційній політиці